

עת"א (באר-שבע) 66399-11-24 - פלוני נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

עת"א (באר-שבע) 66399-11-24 - פלוני נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים מחוזי באר-שבע
עת"א (באר-שבע) 66399-11-24
פלוני (אסיר)

נגד

שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[19.08.2025]

כב' השופטת נועה חקלאי

פסק דין

1. בפני עתירת העותר להורות לשב"ס להמשיך להעניק לעותר טיפול רפואי בקנביס. העותר הגיש את העתירה בעצמו, ובהמשך הוגשה עתירה מתוקנת באמצעות באת כוחו. בסופו של יום, הסעד שהתבקש הוא להורות למשיב כי ימליץ ליק"ר (היחידה לקנביס רפואי) לאשר לעותר רישיון לטיפול בקנביס רפואי, ולעשות כל שניתן כדי שיק"ר יאמץ את המלצת המשיב.

2. העותר הגיש מספר עתירות בנוגע לטיפול בקנביס רפואי.

ביום 21.1.24, הגיש העותר עתירה ראשונה שמספרה 47884-01-24, זאת בשל השיהוי, לטענתו, בטיפול בבקשתו של העותר לקבלת טיפול בקנביס אותו קיבל ברצף מאז היותו קטין.

לדברי העותר, ביום 6.3.24 התבקש על ידי המשיב לחתום על טופס ביטול עתירה, שכן לדבריו, נמסר לו שהוא עומד לקבל את הטיפול בקנביס, ואם לא יחתום על הביטול, הוא לא יקבל את הטיפול. לדברי העותר, הוא חתם על טופס ביטול העתירה וכעבור מספר ימים הוא קיבל את הטיפול בקנביס.

כחודש וחצי לאחר שקיבל הטיפול, לטענת העותר הודיעו לו שמתכוונים להפסיק לו את הטיפול מאחר שלדעת פסיכיאטר מטעם המשיב, העותר אינו זקוק לטיפול בקנביס.

בשל הפסקת הטיפול הגיש העותר את העתירה השנייה שמספרה 25444-05-24.

ביום 15.7.24, התקיים דיון בעתירה, שם טען נציג המשיב כי העותר נבדק ארבע פעמים על ידי שני פסיכיאטרים של המשיב ולטענתם הוא אינו סובל מ-PTSD, ואין הצדקה לטיפול רפואי בקנביס.

- העותר טען כי מזה שנים נקבע על ידי פסיכיאטרים שונים שהוא מאובחן בין היתר כסובל מ-PTSD. העתירה נדחתה ובית המשפט קבע בפסק הדין כי אם סבור העותר שהטיפול הרפואי המוענק לו אינו מתאים, באפשרותו להגיש חוות דעת רפואית נוספת.
3. לדברי העותר, בעקבות החלטת בית המשפט, הוא פנה לפסיכיאטר מטעמו, ד"ר רן עמוס, מומחה לפסיכיאטריה, אשר הגיש חוות דעת בעניינו.
- במסגרת חוות הדעת, סקר ד"ר עמוס את ההיסטוריה הטיפולית של העותר, ציין כי העותר אובחן בעבר על ידי מספר רופאים כלוקה ב-PTSD, ועל רקע זה אושר לו טיפול רפואי בקנביס. עוד ציין ד"ר עמוס, כי הפסיכיאטרים אשר טיפלו בעבר בעותר דיווחו כי לטיפול בקנביס הייתה השפעה טובה יותר על התסמינים הפוסט-טראומטיים של העותר, מאשר לכל תרופה אחרת.
- לדברי ד"ר עמוס, הטיפול בקנביס אינו לצרכי הנאה אלא לצורך הקלה על תסמינים קליניים וכי בנסיבות אלה יש הצדקה לחדש את אספקת הטיפול החיוני בקנביס רפואי כדי לאפשר הקלה בתסמיני החרדה ובהמשך סיכוי לשיקום תפקודי ללא צלקות נוספות. ד"ר עמוס ציין בחוות דעתו כי מניעת הטיפול הנ"ל מסכנת את העותר בסבל מידי ובנזק נפשי לטווח ארוך.
4. המשיב לא אימץ חוות דעתו של ד"ר עמוס, וכאשר הפנה את בקשת העותר ליק"ר לחדש את רישיון הקנביס, לא מצאו הפסיכיאטרים מטעם המשיב להמליץ ליק"ר על חידוש הרישיון.
5. היחידה לקנביס רפואי לא מצאה לנכון לחדש הרישיון. ניתן לעותר רישיון לתקופה קצרה, במינון נמוך, שלאחריה יופסק כליל הרישיון לקנביס רפואי.
- בשל ההחלטה שלא לחדש את הרישיון, הוגשה עתירה זו.
6. לטענת ב"כ העותר, המשיב לא המציא ליק"ר את חוות הדעת של ד"ר עמוס. עוד נטען כי המשיב מסר נתונים שגויים ליק"ר, לרבות נתון שגוי לפיו העותר ניסה להבריא טיפול. כך גם נטען שלא הוצגו ליק"ר כלל הנתונים לרבות עמדות הפסיכיאטרים מטעם שב"ס אשר לא התנגדו להמשך הטיפול בקנביס, על אף שלא מצאו בכך צורך. עוד נטען כי חלק מהבדיקות הרפואיות מעלות חשש כי זויפו (ב"כ העותר הצביעה על כך ששתי בדיקות ממועדים שונים זהות לחלוטין, לרבות אותן שגיאות כתיב שחזרו על עצמן).

7. בשל החשש שהחלטת יק"ר על נתונים חלקיים בלבד, וחלקם אף שגויים, שגרמו על פי הנתען להשחרת שמו של העותר, נדחה הדיון מספר פעמים, על מנת שיוצגו ליק"ר כלל נתוניו של העותר, ובסופו של יום כלל הנתונים שביקשה ב"כ העותר להציג ליק"ר הועברו על ידה ישירות ליק"ר באמצעות בית המשפט.
8. ביום 10.08.25 הוגשה לתיק בית המשפט עמדת היק"ר, לפיה אין מקום לאשר לעותר שימוש בקנבים רפואי. לטענת היק"ר, המכתב של ד"ר עמוס אינו משכנע, שכן הוא שם דגש על ההשפעה החיובית של הקנבים על העותר, אך הייתה חסרה בחוות דעתו של ד"ר עמוס התייחסות ראויה לסיכון הגבוה מאינטראקציה שלילית ותופעות לוואי קשות בשילוב קנבים עם תרופות הרגעה, תכשירים ממריצים בהם העותר משתמש רצוף במשך שנים, למרות העלייה במינון של הקנבים. בנוסף, התייחסה יק"ר להמלצות של שלושת הפסיכיאטרים הבכירים שבדקו את העותר, (ד"ר גריסר, ד"ר שומייקו, וד"ר אפלבאום) אשר לא מצאו להמליץ על שימוש בקנבים.
- לאור האמור הודיעה היחידה לקנבים רפואי על הפסקת הרישיון שניתן לעותר לקנבים רפואי.
9. בעקבות העמדה המעודכנת של יק"ר ואף על פי שהעותר עדיין אוחד ברישיון זמני לקנבים רפואי שתוקפו עד ליום 29.09.25 (רישיון לשימוש בכמות מופחתת מזו שהתבקשה על ידו מלכתחילה), הפסיק המשיב לאלתר לספק לעותר את הטיפול בקנבים רפואי.
10. במהלך הדיונים שהתקיימו בפני, העותר סיפר על הסבל הרב ממנו סובל לאור מצבו הרפואי וביקש להתחשב בו. לדבריו, יש לו היסטוריה רבת שנים בטיפול עם כדורים, טיפול שרק הזיק לו, ובמשך שנים קיבל המלצות לטיפול בקנבים, לרבות הגדלת מינונים. העותר שיתף כי חווה קשיים נפשיים אדירים במהלך ריצוי המאסר, ועל כן, על מנת שלא לפגוע ברצף הטיפול, הוא ביקש להורות למשיב להמשיך להעניק לו את הטיפול בקנבים רפואי ולפעול להארכת הרישיון הרפואי כפי שנעשה בחמש שנים האחרונות באופן קבוע.
11. ב"כ העותר ציינה כי העותר טופל מגיל 14 ועד לכניסתו למאסר במרכז לבריאות הנפש. העותר אובחן כסובל מהפרעות קשב וריכוז, התקפי חרדה, דיכאון מז'ורי ממושך, הפרעה מרדנית מתנגדת והפרעה בת"ר חבלתית (PTSD), על רקע חשיפה למערכת יחסים סוערת ותוקפנית של הוריו, על רקע היותו נרדף על ידי משטרת אילת, ועל רקע מראות קשים בשל מצבו הגופני של אביו כתוצאה מתאונה שעבר האב. ב"כ העותר ציינה כי עברו הפסיכיאטרי של העותר כולל שני אשפוזים בכפייה במחלקת נוער בבית חולים פסיכיאטרי, בהמשך שהייה במלכישוע, שהייה בחלופת מעצר ב"שיטה" ושהייה בפנימיית רטורנו, כאשר בכל הזמן הזה העותר טופל תרופתית בכדורים שגרמו לו תופעות לוואי קשות. בשנת 2018 הוכר כנכה בשיעור 100% על רקע מצב נפשי. הכדורים בהם טופל גרמו לתופעות לוואי, העותר הרגיש שבר כלי, מנותק ומוגבל ולעיתים אף הקיא ללא הפסקה עד שגילו שהושט שלו מודלק. על רקע האמור המליץ הרופא שטיפל בעותר מגיל 14 על שימוש בקנבים רפואי. יק"ר אישרה הבקשה.

עוד שיתפה ב"כ העותר כי בחודש אוגוסט 2022 העותר הותקף על ידי שלושה גברים בצוותא, שביצעו בו לינץ' אכזר, ובמקום לעוצרם - העותר עצמו נעצר למשך 11 יום. חוויית המעצר החמירה את מצבו הנפשי ועד היום הוא סובל מפלשבקים מהאירוע.

לטענת ב"כ העותר, בתיק הנוכחי, נעצר העותר ביום 03.12.23. עם מעצרו, אימו מסרה לשב"ס באילת את העתק רישיון הקנבים של העותר ונמסר לה כי הנושא יטופל. לדברי ב"כ העותר בעת מעצרו קיבל העותר טיפול תרופתי בכדורים, הטיפול לא היטיב עימו וגרם לו לתופעות לוואי קשות. העותר פנה אין ספור פעמים למרפאה, התלונן על תופעות לוואי קשות, אולם הופנה לרופא רק פעמים ספורות. באחד הימים הגיע העותר למצב קיצון בו הלסת ננעלה והעותר כמעט שבלע את לשונו. אסיר שהבחין בעותר לקח אותו מיד למרפאה ושם הוא קיבל זריקה לשחרור הלסת והלשון.

לדברי ב"כ העותר, במשך כל מאסרו ביקש העותר לדעת מה קורה עם הטיפול בקנבים הרפואי אולם לא נענה. על כן הוגשו העתירות הקודמות, אך זמן קצר לאחר שחודש לו הטיפול בקנבים שוב הוא הופסק בשל הנימוק שאבחון העותר כסובל מ-PTSD שגוי, וכי הטיפול בקנבים פוגע בו. בהוראת הרופא הופחת המינון למחצית, ותוך שלושה ימים הופסק כליל.

ב"כ העותר ביקשה לאמץ את המלצות ד"ר עמוס.

לדבריה, הפסקת השימוש בקנבים בתחילת חודש אוגוסט 2025, כשלעותר יש עדיין רישיון רפואי בתוקף, נעשתה בחוסר סמכות.

לטענתה, נפלה טעות בעמדתה של יק"ר, שכן העותר אינו לוקח תרופות אחרות בעת שהוא נוטל קנבים. ב"כ העותר הלינה על כך שהמשיב מציג נתונים חלקיים ומטעה את בית המשפט. לשיטתה, התנהלות המשיב אינה עומדת בכללי המנהל התקין, המשיב פועל בחוסר תום לב, וההתנגדות לספק לעותר קנבים רפואי נובעת משיקולים זרים. נטען כי התנהלות המשיב מסכנת את בריאות העותר, ומסבה לו נזק נפשי שאינו בר תיקון. לדבריה, טענת המשיב כי ניתן לחדש רישיון לקנבים רק אם קיימת אבחנת PTSD אינה מדויקת, וכי על פי נוהל 106 של היק"ר, ניתן לקבל היתר לשימוש רפואי בקנבים גם למטופלים שמצבם או מחלתם אינה בין ההתוויות הרפואיות המפורטות בנוהל. ב"כ העותר הפנתה לפסיקה בעת"א 43901-04-23 שם, לדבריה, נדון מקרה דומה ובית המשפט הורה למשיב לחדש את הרישיון לקנבים.

ב"כ העותר הבהירה כי הסעד המבוקש הוא שבית המשפט יורה למשיב להמליץ ליק"ר לפעול לחידוש הרישיון לקנבים ויורה למשיב לדאוג לכך שיק"ר יקבל את ההמלצה ויחדש את הרישיון.

12. ב"כ המשיב, אישרה כי הטיפול בקנבים אכן הופסק לאחר שהתקבלה עמדת יק"ר לפיה יש להפסיק את הרישיון לקנבים רפואי. ב"כ המשיב ביקשה לדחות את העתירה שכן המשיב אינו יכול לספק טיפול בקנבים רפואי בניגוד לעמדת היק"ר. ב"כ המשיב הדגישה כי המשיב אינו מחויב לפעול בהתאם להמלצת חוות הדעת הרפואית מטעמו של העותר, וכי רופאי שב"ס בדקו את המשיב ולא התרשמו שלעותר יש סימפטומים פעילים של תסמונת בטר חבלתית (PTSD) וכי כעת בולטת בעיקר הפרעת האישיות. חוות הדעת הפרטית הועברה לעיון רופאי המשיב, אך הם לא מצאו לנכון לקבל המלצותיה.

ב"כ המשיב ציינה כי המשיב פעל בהתאם לעמדת גורמי המקצוע ועל כן החלטתו סבירה.

ב"כ המשיב הפנתה למסגרת הנורמטיבית הרלוונטית.

דיון והכרעה

13. העותר מרצה מאסר למשך שנתיים, החל מיום 03.12.23 בגין עבירות איומים, תקיפה, סמים ועבירות נוספות.
14. על פי סעיף 11(ב)(ג)(1) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תשל"ב - 1971, אסיר זכאי לטיפול רפואי הנדרש לשם שמירה על בריאותו או בתנאי השגחה מתאימים לפי דרישת רופא של שירות בתי הסוהר.
- סעיף 11(ב) לפקודת נציבות 04.44.00 שעניינה "הטיפול הרפואי באסיר" קובע, כי השירותים הרפואיים כפי שהוגדרו על ידי משרד הבריאות ישמשו קו מנחה במסגרת החלטות גורמי מערך הרפואה בשב"ס בדבר מתן טיפול רפואי לאסיר.
- על פי סעיף 1.4 בנוהל מערך הרפואה 06-2005 "טיפול באסירים במוצרי קנבים רפואיים", שימוש בקנבים רפואי בשב"ס יבוצע רק בהסתמך על רישיון לשימוש בקנבים שניתן על ידי היחידה לקנבים רפואי או על ידי רופא שהוסמך על ידה.
15. בעניינו של העותר, היחידה לקנבים רפואי לא אישרה רישיון רפואי לקנבים, זאת לאחר שנחשפה לכלל המסמכים הרפואיים שהוצגו לעיונה, הן לבדיקות הפסיכיאטריות על ידי רופאים מטעם המשיב אשר לא מצאו להמליץ על שימוש רפואי בקנבים, והן לחוות דעתו של הפסיכיאטר ד"ר רן עמוס מטעמו של העותר.
- בהתייחסות שהוגשה לבית המשפט, התייחסה היחידה לקנבים רפואי אף לקשיים העולים מחוות דעתו של ד"ר רן עמוס.
- מהתגובה ניתן ללמוד שהוצגו ליק"ר כל המסמכים הרלוונטיים והיא שקלה את שיקוליה על בסיס כלל המסמכים.
16. מותב זה, אשר דן בעתירת אסיר אינו בוחן את סבירות החלטת היק"ר.
- ככל שהעותר סבור כי החלטת יק"ר בלתי סבירה, באפשרותו להגיש עתירה מנהלית כנגד החלטת יק"ר. המשיבה בעתירה שכזו היא היק"ר ולא שב"ס.
17. בהינתן שהיק"ר לא מצאה לאשר לעותר רישיון לשימוש רפואי בקנבים, הרי שבהתאם לנוהל ולפקודה אין באפשרות המשיב לספק לעותר קנבים הרפואי בניגוד להחלטת היק"ר. משכך, ההחלטה שלא לספק לעותר את הטיפול בקנבים רפואי היא החלטה סבירה, שלא לומר מתבקשת.
18. נוכח עמדת יק"ר אף לא מצאתי כל פגם בהחלטת רופאי המשיב להפסיק את הטיפול בקנבים לאלתר, על אף שהרישיון הזמני האחרון שניתן לעותר היה בתוקף עד לתאריך 29.9.25.
19. לא מצאתי כי בסמכותי להיעתר לבקשת ב"כ העותר ולהורות לרופא פסיכיאטר ליתן המלצה רפואית אחרת מזו שעליה מצא לנכון להמליץ על סמך שיקול דעתו המקצועי. למותב זה אין כל הכשרה בתחום הפסיכיאטריה ובוודאי שאינו מוסמך לתת לרופא פסיכיאטר הוראה לשנות את המלצתו המקצועית.
20. אני ערה לפסק הדין שניתן בעת"א (מרכז) 43901-04-23 פלוני נ שב"ס (14.11.23) אליו הפנתה ב"כ העותר. שם דובר במי שעבר תאונת דרכים קשה ומשך שנים קיבל קנבים רפואי משום שסבל מכאבים פיזיים וכאבים נפשיים קשים. אחרי שלוש שנים שבהם שב"ס פעל לחידוש הרישיון לקנבים רפואי, רישיונו לא חודש פעם נוספת מסיבות מנהליות (עלה חשד שהרופא שהנפיק את רישיונו נהג לזייף רישיונות לקנבים) בהמשך הובהר כי אין כל אינדיקציה שרישיונו של העותר ניתן לו בנסיבות פליליות מצד רופאו. בדיון בעתירה טען המשיב כי לא פעל לחידוש הרישיון משום שמצבו הנפשי לא הצריך טיפול בקנבים. בית המשפט הדגיש כי הרישיון לא ניתן לאותו פלוני רק בשל מצבו הנפשי - פסיכיאטרי, אלא בשל הכאבים הפיזיים הקשים מהם סובל, ועל כן האבחנה הפסיכיאטרית בעניינו לא הייתה מהותית לשאלת חידוש הרישיון. בית המשפט מצא כי המשיב כלל לא שקל את הצורך בחידוש רישיון בשל הכאב הפיזי, ומשהוברר כי צורך זה נותר ללא שינוי, הורה בית המשפט למשיב לפעול לחידוש הרישיון.
- בית המשפט קבע שם במפורש:
- "הלכה פסוקה היא, שבית המשפט אינו נדרש ואינו יכול להחליף את שיקול הדעת המקצועי של רופא מומחה בתחום, וגדר הביקורת השיפוטית היא אך במישור המנהלי, ובזהירות הדרושה כדי לא להידרש לעניין שברפואה. ...התערבות שיפוטית בעניין דן אינה בגדר מתן התוויה רפואית בידי בית משפט, אלא אך בגדר הצבעה, על כך שהפסקת הטיפול לפי ההתוויה הקיימת אינה מבוססת על טעם מנהלי או רפואי מבורר, כנדרש לפי נוהל 6/2005".
- עניינו של העותר שבפני שונה.
- בעניינו של העותר, רישיון הקנבים ניתן לו בשל התוויה רפואית פסיכיאטרית, ולא בשל כאבים פיזיים קשים. בעת שהעותר ביקש לחדש הרישיון, צירף המשיב את עמדתו, תוך התייחסות למצבו הפסיכיאטרי, אשר נכון לעת הזו, אינו מצדיק, המשך טיפול בקנבים רפואי, כך לגישת גורמי הרפואה המקצועיים אצל המשיב.
- על כן, בעניינו של העותר עמדת רופאי המשיב ניתנה ביחס לעניינים הרלוונטיים לשאלת חידוש רישיונו, זאת להבדיל מעניינו של פלוני.

21. לאור כל המפורט לעיל, שעה שהמשיב פועל בהתאם להמלצת הגורמים הרפואיים, ובהתאם לעמדת יק"ר, התנהלותו היא סבירה ואינה מצדיקה את התערבות בית המשפט.
22. העתירה נדחית.
23. המשיב יוודא שהעותר מקבל טיפול רפואי הולם אשר יקל על סבלו וזאת בשים לב שכאמור הופסק הטיפול הרפואי בקנביס.
- ניתנה היום, כ"ה אב תשפ"ה, 19 אוגוסט 2025, בהעדר הצדדים.